

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 21.5.2003
KOM (2003) 285 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO
NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Länsi-Balkan ja Euroopan yhdentymisen

KOMISSIION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Länsi-Balkan ja Euroopan yhdyntyminen

1. LÄNSI-BALKAN JA LAAJENTUMISEN HAASTE

Eurooppa-neuvosto vahvisti Feirassa kesäkuussa 2000, että tavoitteena on Länsi-Balkanin maiden¹ mahdollisimman täydellinen yhdyntyminen Euroopan poliittiseen ja taloudelliseen valtavirtaan, ja piti maita potentiaalisina EU:n jäsenmaina. Kööpenhaminassa joulukuussa 2002 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti tämän näkökulman. Se korosti Euroopan unionin tukevan edelleen määrätietoisesti näiden maiden pyrkimyksiä lähentyä Eurooppaa. Brysselissä maaliskuussa 2003 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi, että "Länsi-Balkanin tulevaisuus on EU:ssa" ja kehotti "neuvostoa ja komissiota tarkastelemaan, myös laajentumisprosessista saatujen kokemusten perusteella, tapoja, joilla voidaan edelleen vahvistaa aluetta koskevaa unionin vakautus- ja assosiaatiopolitiikkaa". Länsi-Balkanin maiden valmistaminen eurooppalaisiin rakenteisiin yhdyntymiseen on Euroopan unionin tärkeä tavoite. Euroopan yhdyntyminen ei ole täydellinen, ennen kuin nämä maat liittyvät Euroopan unioniin.

Vakautus- ja assosiaatioprosessi on osa EU:n politiikkaa, jolla kehitetään unionin ja Länsi-Balkanin suhteita. Sen avulla pyritään auttamaan näitä viittä maata niiden uudistuksissa ja tuomaan ne lähemmäksi Euroopan unionin jäsenyyttä. Prosessin merkitys on korvaamaton vakauden edistämiseksi alueella. Meidän on nyt laajennettava tätä politiikkaa vakauden vahvistamiseksi edelleen, assosiaation tiivistämiseksi ja lopullisena tavoitteena olevan unionin jäsenyyden saavuttamiseksi.

Huhtikuussa 2003 allekirjoitetun, kymmenen uuden jäsenvaltion liittymisen mahdollistavan Ateenan sopimuksen jälkeen on Thessalonikin huippukokouksen yhteydessä mahdollisuus antaa lisävauhtia vakautus- ja assosiaatioprosessille. Keski- ja Itä-Euroopan maiden saavuttama menestys vaadittujen EU:n liittymisehtojen täyttämässä innostanee ja rohkaisee Länsi-Balkanin maita, jotka jakavat saman tavoitteen. Tässä tiedonannossa tehdään ehdotuksia siitä, miten vakautus- ja assosiaatioprosessia voidaan laajentaa ja erityisesti siitä, miten nykyisestä laajentumisesta saatuja kokemuksia voidaan käyttää hyväksi määriteltäessä yhteisiä tavoitteita Euroopan yhdyntymiselle.

2. VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIOPROSESSIN TEHOSTAMINEN - UUSI KUMPPANUUS

Vakautus- ja assosiaatioprosessi, sen eri välineet ja tarjoamat mahdollisuudet sekä erityisesti maiden omat ponnistelut ovat mahdollistaneet niiden merkittävän kehityksen. Huomattavia ponnisteluja tarvitaan kuitenkin vakautus- ja assosiaatioprosessiin liittyvien ensisijaisten tavoitteiden sekä Kööpenhaminassa vuonna 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston laatimien ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 ja 6 artiklassa säädettyjen EU-jäsenyysehtojen täyttämiseksi. Nyt on varmistettava, että hyvin alkanut kehitys jatkuu ja että perusta jatkokehitykselle on luotu. On tarvetta mennä jälleenrakentamista ja kunnostusta

¹ Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatia, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia sekä Serbia ja Montenegro.

pidemmälle ja tukea poliittista sekä taloudellista kehitystä – tarvittaessa myös maiden lainsäädännön lähentymistä EU:n lainsäädäntöön – tavoitteena mahdollinen EU-jäsenyys. Euroopan unioni vahvistaa tukeaan Länsi-Balkanin maille niiden pyrkimyksissä päästä edellä mainittuihin tavoitteisiin.

EU:n sitoutumisen ja tuen lisäksi myös hallitusten täytyy sitoutua ponnisteluihin, jotta tarvittavat uudistukset sekä hallinnolliset valmiudet saavutetaan ja maat voivat tehdä yhteistyötä keskenään. Yksi suurimmista haasteista tämän alueen kaikille maille on rakentaa vahvat, toimivat valtiot, jotka kykenevät täyttämään kansalaistensa tarpeet ja varmistamaan tehokkaan alueellisen yhteistyön ja kehittyneemmät suhteet unioniin. Tärkeänä tavoitteena tässä on pidettävä taistelua järjestäytyntä rikollisuutta ja korruptiota vastaan; edellä mainitun alan kehittyminen on välttämätöntä, jotta oikeusvaltion periaatteet täyttyisivät, luottamus valtion laitoksia kohtaan kasvaisi, yksityisiä investointeja tehtäisiin enemmän ja maat lähentyisivät Euroopan unionia. Tämän tavoitteen saavuttaminen riippuu maiden omasta poliittisesta tahdosta ja valmiuksista sekä niiden kyvystä omaksua eurooppalaiset normit ja arvot.

Kun otetaan huomioon Länsi-Balkanin maille tarjottu mahdollisuus lähentyä Eurooppaa, kuten Kööpenhaminassa vuonna 2002 ja Brysselissä vuonna 2003 kokoontunut Eurooppa-neuvosto on vahvistanut, komissio ehdottaa vakautus- ja assosiaatioprosessin kehittämistä pidemmälle ottamalla käyttöön joitakin tekijöitä aikaisimmista liittymisprosesseista.

◆ Euroopan yhdentymisen kumppanuusohjelmat

Komission maaliskuussa 2003 julkaisemassa toisessa vuosikertomuksessa² annetaan tunnustusta näiden maiden saavuttamalle kehitykselle, mutta siinä korostetaan myös puutteita, jotka liittyvät erityisesti julkisten laitosten toimintaan ja valmiuksiin, oikeusvaltion periaatteiden soveltamiseen sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden jatkuviin ongelmiin. Nämä ongelmat on hoidettava, jotta taloudelliset ja poliittiset uudistukset voidaan toteuttaa ja yhteisön säännöstö ottaa käyttöön, panna täytäntöön ja valvoa sen noudattamista.

Tämä huomioon ottaen olisi harkittava Euroopan yhdentymisen kumppanuusohjelmien luomista Länsi-Balkanin maille. Nämä liittymistä valmistelevan prosessin innoittamat kumppanuusohjelmat auttaisivat toiminnan painopisteiden määrittelyssä ja tukisivat maiden pyrkimyksiä lähentyä Euroopan unionia. Kumppanuuksien tarkoitus olisi määritellä lyhyen ja keskipitkän aikavälin uudistukset, jotka maiden on toteutettava, toimia tarkastuslistana edistyksen arvioinnissa ja ohjata yhteisön jälleenrakennus-, kehitys- ja vakautusavun ohjelmasta (CARDS) annettavaa apua. Niistä näkyisi jokaisen maan kehityksen tila, ja ne räätälöitäisiin kunkin maan erityistarpeisiin.

Kumppanuuksien ensisijaiset tavoitteet perustuisivat komission vuosikertomuksissa antamiin arviointeihin poliittisista ja strategisista painopisteistä – huomioon otettaisiin tarkasti myös Kööpenhaminassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamat liittymiskriteerit sekä Länsi-Balkanin erityiskysymykset, joihin sisältyvät vuoden 1997 edellytykset³. Ensisijaiset tavoitteet laadittaisiin sen jälkeen, kun kyseisten maiden kanssa on käyty epäviralliset neuvottelut. Komissio tekisi seuraavaksi ehdotuksen neuvoston päätökseksi kunkin kumppanuuden hyväksymisestä.

² KOM (2003) 139 lopullinen.

³ Yleisten asioiden neuvoston päätelmät, 29.-30. huhtikuuta 1997

Alueen maiden odotettaisiin vastaavan Euroopan yhdentymisen kumppanuusohjelmiin valmistelemalla ja täytäntöön panemalla toimintasuunnitelmia, joissa esitetään aikataulu sekä yksityiskohtaiset tiedot siitä, mihin toimenpiteisiin ne aikovat ryhtyä kumppanuusohjelmien ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Täytäntöönpanokehitystä seurattaisiin vakautus- ja assosiaatiosopimuksen rakenteiden avulla, mikäli ne ovat olemassa, tai vaihtoehtoisesti säännöllisellä vuoropuhelulla. Komissio seuraisi sitä säännöllisesti erityisesti vuosikertomuksissaan.

◆ **Tehostettua tukea instituutioiden kehittämiseen**

Kummitoiminta (*twinning*) on osoittautunut tehokkaaksi välineeksi instituutioiden kehittämiseksi ehdokasmaissa, ja se voisi olla yhtä tehokas vakautus- ja assosiaatiosopimusmaissa. Kummitoiminta tukee virkamiesten tilapäistä siirtoa EU:n jäsenvaltioista neuvonantajiksi edunsaajalaitoksiin. Se on ollut mahdollinen lokakuusta 2002 alkaen instituutioiden kehittämiseksi niissä vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvissa maissa, jotka saavat yhteisön jälleenrakennus-, kehitys- ja vakautusapua (CARDS). Kummitoimintahankkeet on aloitettu Albaniassa sekä Kroatiassa ja niitä valmistellaan muihinkin Länsi-Balkanin maihin. Kummitoiminta sisältyy vastedes CARDS-ohjelmaan. Se on väline, jonka avulla siirretään hallintotaitoja vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuviin maihin.

Teknisen avun tiedonvaihtotoimisto (TAIEX) perustettiin osana liittymistä valmistelevaa strategiaa antamaan ehdokasmaille kohdennettua teknistä apua yhteisön säännösten käyttöönotossa. Sen palvelut sopivat myös Länsi-Balkanin maiden tarpeisiin. Teknisen avun tiedonvaihtotoimiston tuen konkreettisista säännöistä, myös henkilöstövoimavaroista, keskustellaan parhaillaan. Maiden lainsäädännön valvontaa ja arviointia kehitetään edelleen, jotta varmistettaisiin sen yhdenmukaisuus EU:n normien kanssa. Arvioinnin tuloksista kerrotaan vuosikertomuksissa, ja ne johtavat Euroopan yhdentymisen kumppanuuksien määräaikaisiin tarkistuksiin.

Komissio on ottanut huomioon tarpeen parantaa alueen virkamiesten tietoja sekä taitoja ja edistää tässä tarkoituksessa julkishallinnon uudistamista opettavan alueellisen koulun tai korkeakoulun perustamista.

Kaikkien näiden ponnistelujen yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota asiantuntemuksen hankkimiseen uusista jäsenmaista niiden onnistuneen siirtymäprosessin ja EU-jäsenyyteen valmistautumisen johdosta. Jakamalla asiantuntemuksensa naapureidensa kanssa ne voivat edistää merkittävästi näiden kehitystä.

◆ **Oikeusvaltion periaatteiden tukeminen – yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa**

Oikeusvaltion periaatteet ovat Euroopan unionin perusarvoja. Ne ovat välttämättömiä talouden kehitykselle, pakolaisten paluulle, ihmis- ja vähemmistöjen oikeuksien suojelemiselle sekä taistelulle järjestäytyntä rikollisuutta ja korruptiota vastaan. Edistyminen oikeus- ja sisäasioissa on erittäin tärkeää.

Komissio aloittaa vuoropuhelun alueen maiden kanssa tavoitteenaan määritellä saavutettavissa olevat, mitattavat ja realistiset vertailuarvot oikeus- ja sisäasioiden kehityksen arvioimiseksi. Vuoropuhelun avulla valitaan myös Euroopan yhdentymisen kumppanuusohjelmien ensisijaiset tavoitteet oikeus- ja sisäasioiden alalla. Maat ovat osoittaneet erityistä kiinnostusta EU:n viisumijärjestelmän vapauttamiseen ja EU:n maahanmuuttopolitiikkaan yleensä. Komissio olisi valmis käymään vakautus- ja

assosiaatioprosessin yhteydessä maiden kanssa konkreettisia keskusteluja vaatimuksista näiden asioiden edistämiseksi konkreettisesti. Tukiohjelmia olisi vahvistettava tällä ensisijaisella toiminta-alalla.

◆ **Osallistuminen yhteisön ohjelmiin**

Oikeus osallistua yhteisön valikoituihin ohjelmiin voitaisiin ulottaa vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuviin maihin. Kuudenteen TKK:n puiteohjelmaan perustuva kansainvälinen yhteistyö on jo avoinna Länsi-Balkanin maille. TEMPUS-ohjelmasta saadun kokemuksen perusteella voidaan katsoa, että alueelle olisi erityisen hyödyllistä päästä osallistumaan sopivana aikana yhteisön ohjelmiin esim. yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla sekä energia-alalla, kunkin maan tarpeista ja kyvyistä riippuen. Osallistuminen auttaisi maita tutustumaan yhteisön politiikkoihin ja työskentelytapoihin sekä valmistautumaan läheisempään yhteistyöhön unionin kanssa. Komissio on valmis tutkimaan tarpeellisia oikeudellisia ja taloudellisia kysymyksiä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

◆ **Talouskehityksen edistäminen**

Keskusjohtoisten suunnitelmatalouksien muuttaminen toimiviksi markkinatalouksiksi edellyttää uudistuksia monilla aloilla, mukaan lukien yksityistämisen alalla ja rahoituslalla. Komissio antaa edelleen tukea tällä alalla.

Kauppa on vakautus- ja assosiaatioprosessin kulmakivi. Euroopan unionin kaupan toimenpiteiden käyttöönoton jälkeen vienti Länsi-Balkanin maista unioniin on kasvanut merkittävästi. Näiden maiden välinen vapaakauppasopimusten verkosto edistää kauppaa, investointeja ja sitä kautta talouskehitystä. On erittäin tärkeää, että maat käyttävät parhaalla mahdollisella tavalla hyväkseen kaupan toimenpiteiden ja vapaakauppasopimusten verkoston tarjoamat mahdollisuudet. Komissio kehittää edelleen tukeaan ja muita mahdollisia toimenpiteitä parantaakseen maiden kykyä hyötyä näistä liberaaleista kaupan toimenpiteistä. Vapaakauppa-alueen luominen alueelle keskipitkällä aikavälillä olisi toivottavaa, koska se mahdollistaisi sen, että maat hyötyvät enemmän kaupan vapauttamisesta.

Paneurooppalaisen diagonaalisen alkuperäkumulaatiojärjestelmän – jota sovelletaan täysin yhdenmukaisella tavalla asiaan liittyvien yhteisön politiikkojen kanssa – laajentaminen Länsi-Balkanin alueelle palvelisi myös tätä tarkoitusta. Lisäksi se edistäisi alueen talouskehitykselle välttämätöntä laajempaa alueen sisäistä kaupankäyntiä ja vaatisi enemmän yhteistyötä ja keskinäistä luottamusta, mikä tukisi vakautus- ja assosiaatioprosessin yleistavoitetta. Maiden eri vaiheissa olevat valmistelut vaatisivat vaiheittaisen lähestymistavan siten, että vain kaikki asetetut vaatimukset täyttävät maat, jos ne kykenevät myös hallinnoimaan ja valvomaan järjestelmää, voisivat liittyä siihen. Vakautus- ja assosiaatiosopimuksen tai väliaikaisen sopimuksen olisi oltava voimassa, ennen kuin maa voi osallistua järjestelmään.

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat avainasemassa töiden, innovaatioiden ja vaurauden luomisessa ja keskeisiä keskusjohtoisten suunnitelmatalouksien muuttamisessa kilpailukykyisiksi markkinatalouksiksi. Tämän vuoksi on tärkeää parantaa pienten ja keskisuurten yritysten toimintaympäristöä. Länsi-Balkanin maiden sitoutuminen pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan periaatteisiin palvelisi tätä tarkoitusta. Se antaisi niille mahdollisuuden jakaa hyviä toimintatapoja muiden Euroopan maiden kanssa.

Talouden alalla komissio ehdottaa säännöllisen taloudellisen vuoropuhelun käymistä kunkin maan kanssa.

Erityisellä energiakauppaa koskevalla sopimuksella olisi suuria etuja investointien houkuttelemiseksi tälle tärkeälle alalle. Komissio pyrkii tekemään ehdotuksia energian sisämarkkinoiden laajentamisesta koko alueelle vuoden 2003 loppuun mennessä ja aikoo ehdottaa maille, että tämä toteutetaan oikeudellisesti sitovasti.

Tieteen ja teknologian kehitys on keskeinen väline talouden tasapainottamisessa ja kehityksessä; unionin ja Länsi-Balkanin välisten suhteiden edellytyksiä tällä alalla tutkitaan tarkemmin ministereiden kokouksessa Thessalonikissa 27. kesäkuuta.

◆ **Uusiin tarpeisiin vastaaminen – taloudellinen tuki**

CARDS-ohjelma on edelleen päärahoitusväline vakautus- ja assosiaatioprosessin tukemisessa. Alkuvaiheessa painotettiin konkreettista jälleenrakennusta ja kunnostamista, mutta nyt painopiste on siirtynyt instituutioiden kehittämiseen, hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseen sekä oikeus- ja sisäasioihin. Vaikka muita kansallisia tai alueellisia tarpeita saatetaan joutua käsittelemään tulevaisuudessa, komissio on ehdottanut CARDS-ohjelman budjetin kasvattamista erityisesti edellä mainittujen ensisijaisten tavoitteiden kehittämiseksi kunkin maan erityistarpeet ja valmiudet huomioon ottaen.

Erityisen tarpeen ilmetessä yhteisö on valmis tarkastelemaan yhteistyössä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa mahdollisuutta myöntää poikkeuksellisesti makrotaloudellista tukea. Tuen myöntämiseen liittyy erityisehtoja, ja se riippuu käytössä olevista taloudellisista resursseista.

◆ **Alueellisen yhteistyön edistäminen**

Alueellinen yhteistyö on olennainen osa valmistautumista Euroopan rakenteisiin yhdentymiseen. Komissio pitää rohkaisevina tällä alalla saavutettua huomattavaa kehitystä sekä sopimusten ja alueellisten toimien kasvavaa määrää, myös alueellisten sähkömarkkinoiden luomista Kaakkois-Eurooppaan kuten Ateenan yhteisymmärryspöytäkirjassa marraskuussa 2002 sovittiin. Tarkoitus on laajentaa tätä kaikkiin energia-alan kysymyksiin.

Länsi-Balkanin maita olisi rohkaistava ottamaan vähitellen vastuu alueellisesta yhteistyöstä Kaakkois-Euroopan yhteistyöprosessin tapaisten, niiden itse rahoittamien aloitteiden avulla. Maiden rajat ylittävää yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden kanssa olisi myös edistettävä.

Vakaussopimuksella on tärkeä merkitys tämän prosessin tukemisessa sellaisilla aloilla kuin pakolaisten paluu, maahanmuutto, liikkumisvapaus, taistelu järjestäytyntä rikollisuutta vastaan, kauppa ja investoinnit, energia, liikenne ja infrastruktuuri.

◆ **Ponnistelut demokratian vahvistamiseksi – parlamentaarinen yhteistyö**

Hyvää hallintotapaa edistetään Länsi-Balkanilla vahvistamalla parlamentteja ja edistämällä niiden yhdentymistä alueelliseen ja kansainväliseen parlamenttien verkostoon.

Parlamentaarisia vakautus- ja assosiaatiovaliokuntia voitaisiin perustaa alueen kaikkien maiden kanssa. Kansanedustuslaitosten Eurooppa-asioiden valiokuntia olisi rohkaistava kehittämään kontaktejaan alueellisella tasolla esim. Eurooppa-asioiden valiokuntien Balkanin konferenssin avulla. Tätä prosessia voitaisiin viedä pitemmälle mainitun konferenssin avulla kehittämällä suhteita Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden parlamenttien kanssa esim. anomalla erityisasemaa kunakin EU:n puheenjohtajakautena kokoontuvassa kansallisten

kansanedustuslaitosten Eurooppa-valiokuntien konferenssissa (COSAC)⁴. Tämä mahdollistaisi sen, että Euroopan parlamentti sekä jäsenvaltioiden, ehdokasmaiden ja Länsi-Balkanin maiden kansalliset parlamentit voisivat vaihtaa säännöllisesti näkemyksiä EU:hun liittyvistä asioista.

◆ Poliittisen yhteistyön parantaminen

Länsi-Balkanin maille olisi annettava tilaisuus liittyä EU:n julistuksiin, yhteisiin kantoihin ja muihin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) koskeviin päätöksiin. Tämä vahvistaa painopisteiden yhdenmukaistumista ja lähentää maita poliittisesti EU:hun.

Poliittinen vuoropuhelu on tärkeä tekijä vakautus- ja assosiaatioprosessissa. Kuten komission toisessa vuosikertomuksessa huomautettiin, monet asiat ovat yhteisiä alueen maille tai ylittävät maiden rajat. Poliittista vuoropuhelua unionin ja alueen kaikkien maiden välillä voitaisiin kehittää. Thessalonikin huippukokous tarjoaa oivan tilaisuuden tähän. Vuoropuhelua olisi kehitettävä säännöllisesti myös muilla tasoilla.

3. PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

Edellä esitetyn perusteella Euroopan komission päätelmät ja suositukset ovat seuraavat:

- Länsi-Balkanin maiden valmistaminen tulevaan yhdentymiseen eurooppalaiseen rakenteisiin on Euroopan unionin tärkeä tavoite. Näillä mailla olisi oltava selkeä tavoite liittyä Euroopan unioniin sen jälkeen, kun ne ovat täyttäneet kaikki vaadittavat perusteet.
- Vakautus- ja assosiaatioprosessi on antanut perustan vaadittaville lisä uudistuksille tiiviimmän suhteen kehittämiseksi Euroopan unionin kanssa. Tavoitteena on EU-jäsenyys, ja sitä olisi edelleen vahvistettava tiedonannossa ehdotetuilla toimenpiteillä. Tätä prosessia vahvistetaan edelleen, jotta maat lähentyisivät unionia ja jakaisivat Euroopan yhdentymisen tavoitteen.
- Vaikka Euroopan unioni antaa kaiken mahdollisen tuen, Euroopan yhdentymisprosessin eteneminen riippuu pääasiassa kunkin maan sitoutumisesta ja kyvystä poliittisiin ja taloudellisiin uudistuksiin täysin toimintakykyisinä valtioina sekä liittymisestä unionin perusarvoihin ja periaatteisiin.
- Länsi-Balkanin maiden on kehitettävä pidemmälle konkreettista yhteistyötä toistensa kanssa erityisesti sellaisilla aloilla kuin pakolaisten paluu, maahanmuutto, liikkumisvapaus, taistelu järjestäytyneitä rikollisuutta vastaan, kauppa, energia ja liikenne.
- Länsi-Balkanin maiden olisi luotava alueellinen toimintakehys parlamentaarista yhteistyötä varten ja kehitettävä suhteita Euroopan parlamenttiin sekä jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden parlamentteihin.
- Nykyistä laajentumista valmistelevan prosessin innoittamina luodut Euroopan yhdentymisen kumppanuusohjelmat antavat lisävauhtia uudistukselle. Komissiota voitaisiin kehottaa kehittämään edelleen Euroopan yhdentymisen kumppanuuksia, jotta ne voitaisiin esitellä vakautus- ja assosiaatioprosessia koskevien seuraavien kertomusten yhteydessä.

⁴ Conférence des Organes Spécialisés en Affaires Européennes (Kansallisten kansanedustuslaitosten Eurooppa-valiokuntien konferenssi)

- Länsi-Balkanin maille olisi annettava tilaisuus liittyä tiettyihin julistuksiin, yhteisiin kantoihin ja muihin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (YUTP) koskeviin päätöksiin. Poliittista vuoropuhelua olisi vahvistettava eri tasoilla.
- Taloudellinen vuoropuhelu olisi ulotettava alueen kaikkiin maihin.
- Tukea instituutioiden kehittämiseksi CARDS-ohjelman puitteissa olisi vahvistettava laajentamalla kummitoimintaohjelmia (*twinning*), ulottamalla teknisen avun tiedonvaihtotoimiston (TAIEX) tapaiset palvelut alueelle sekä valvomalla tiivistä lainsäädäntöä ja hallinnollisia valmiuksia. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä asiantuntemuksen siirtämiseen uusista jäsenvaltioista, joilla on onnistuneita kokemuksia siirtymävaiheesta ja liittymisvalmisteluista.
- Komissio aloittaa vuoropuhelun alueen maiden kanssa oikeus- ja sisäasioiden alalla – järjestäytynyt rikollisuus ja korruptio mukaan lukien – määritelläkseen ensisijaiset tavoitteet ja vertailuarvot. Ohjelmia olisi vahvistettava tällä alalla. Komissio kannustaa alueen maita laatimaan kansallisia toimintasuunnitelmia järjestäytyntä rikollisuutta vastaan.
- Jotta alueen vientimahdollisuudet kasvaisivat sekä investointeja ja talouskasvua edistettäisiin, paneurooppalainen diagonaalinen alkuperäkumulaatiojärjestelmä olisi ulotettava Länsi-Balkanin maihin sen jälkeen, kun yksittäiset maat täyttävät vaaditut ehdot. Sitä olisi sovellettava yhtenäisellä tavalla kaikkien asiaan liittyvien yhteisön politiikkojen kanssa.
- Pienet ja keskisuuret yritykset ovat erityisen tärkeitä talouskehitykselle ja toimivaan markkinatalouteen siirtymiselle. Länsi-Balkanin maat voisivat sitoutua pienyrittäjiä koskevan eurooppalaiseen peruskirjan periaatteisiin.
- Oikeus osallistua yhteisön asianmukaisiin ohjelmiin voitaisiin ulottaa Länsi-Balkanin maihin. Komissiota voitaisiin kehottaa tekemään tarvittavat ehdotukset.

Komissio ehdottaa, että tässä tiedonannossa ilmaistujen linjausten olisi ohjattava Euroopan unionia sen työssä Länsi-Balkanin kanssa maiden tuomiseksi lähemmäksi yhteistä EU-jäsenyyden tavoitetta.

Luettelo käytetyistä lyhenteistä:

yhteisön säännöstö	yhteisön säännöstö – yhteisön lainsäädäntö
CARDS	yhteisön jälleenrakennus-, kehitys- ja vakautusapu
YUTP	yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka
COSAC	Conférence des Organes Spécialisés en Affaires Européennes (Kansallisten kansanedustuslaitosten Eurooppa-valiokuntien konferenssi)
EU	Euroopan unioni
YOS	oikeus- ja sisäasiat
TTK	tutkimus ja teknologian kehittäminen
VAS	vakautus- ja assosiaatiosopimus
SAP	vakautus- ja assosiaatioprosessi
TAIEX	teknisen avun tiedonvaihtotoimisto